บทที่ 5

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การริเริ่มโครงการสิ่งแวดล้อม เริ่มต้นจากความคิดของผู้อำนวยการโรงเรียนได้มองเห็นสภาพความเสื่อมโทรมของชุมชนบริเวณโรงเรียน เนื่องจากสภาพที่โรงเรียนประชาภิบาลตั้งอยู่บริเวณชุมชนแออัด มีปัญหาเกี่ยวกับการรักษาความสะอาด ปัญหาขยะมูลฝอย รวมทั้งมีแหล่งดูดใจเด็กไปในทางเสื่อมเสีย เช่นแหล่งการพนัน แหล่งมั่วสุมยาเสพติด ซึ่งปัญหาเหล่านี้มีผลเสียกลับไปสู่คุณภาพชีวิตของนักเรียน เพราะนักเรียนส่วนมากอยู่ในชุมชนแออัด

ดังนั้น ทางโรงเรียนประชาภิบาลจึงได้กำหนดให้มีแผนพัฒนาเพื่อส่งเสริมคุณภาพชีวิต และสิ่งแวดล้อมขึ้นรวมทั้งเป็นการสนองนโยบายของสำนักการศึกษา กรุงเทพมหานคร ที่ต้องการให้โรงเรียนประถมศึกษาในสังกัดกรุงเทพมหานคร ทำแผนพัฒนาสิ่งแวดล้อมขึ้นในโรงเรียน เพื่อที่จะจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้กับนักเรียน เป็นแนวทางให้นักเรียนได้สามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน เช่น การรักษาความสะอาดในห้องเรียน บริเวณโรงเรียน การรู้จักนำสิ่งของที่ไม่ใช่แล้ว กลับมาทำประโยชน์ได้ใหม่

<u>แนวนโยบาย</u>

โรงเรียนประชาภิบาล มีนโยบายที่จะจัดสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนให้ร่มรื่น สะอาดตาทั่วบริเวณโรงเรียนและห้องเรียน ให้บุคลากรในโรงเรียนมีลักษณะนิสัยพฤติกรรมรักษาความสะอาด มีความรับผิดชอบ รู้จักใช้ทรัพยากรและสามารถนำทรัพยากรเหลือใช้มาดัดแปลงใช้ได้อีก ซึ่งอาจจะเพิ่มรายได้ให้กับบุคลากรในโอกาสข้างหน้า พร้อมทั้งช่วยประหยัดทรัพยากรของชาติ เสริมสร้างความมั่นคงทางเศรษฐกิจ

<u>ผลการสัมภาษณ์ผู้อำนวยการโรงเรียน</u>

จากการสัมภาษณ์ผู้อำนวยการโรงเรียนประชาภิบาล ท่านเป็นผู้บุกเบิกมาตลอด ผู้อำนวยการทุ่มเทเวลาให้กับการพัฒนาโรงเรียนมาโดยตลอด เป็นคนขยัน ชอบทำงาน มีความคิดริเริ่ม กระตือรือร้น ชอบแสวงหาความรู้ มีความมั่นใจในตัวเองสูง มีความตั้งใจในการทำงาน ต้องการให้งานทุกอย่างออกมาดีเลิศในทุก ๆด้าน เช่น การจัดทำโครงการสิ่งแวดล้อมขึ้นในโรงเรียนประชาภิบาล เนื่องด้วยโรงเรียนประชาภิบาลอยู่ในชุมชนแออัด มีประชากรเป็นจำนวนมาก ก่อให้เกิดปัญหาความเสื่อมโทรม

คุณภาพชีวิตและสิ่งแวดล้อม เช่น ปัญหาการรักษาความสะอาด ปัญหาขยะมูลฝอย จากสภาพและปัญหาดังกล่าว ทางโรงเรียนประชาภิบาลจึงได้กำหนดให้มีโครงการพัฒนา เพื่อส่งเสริมคุณภาพชีวิต และสิ่งแวดล้อมขึ้น โดยมีวัตถุประสงค์ในการจัดทำโครงการสิ่งแวดล้อม เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของนักเรียนโรงเรียนประชาภิบาล ให้เป็นคนดี และมีความสามารถ โดยได้มีการจัดโครงการสิ่งแวดล้อมขึ้นในโรงเรียนตั้งแต่ปี พ.ศ. 2535 จนกระทั่งประสบผลสำเร็จในการจัดโครงการสิ่งแวดล้อม และดำเนินการอย่างจริงจัง ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2537 เป็นต้นมา

ผู้อำนวยการโรงเรียนส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนด้านสิ่งแวดล้อม โดยจัดให้มีการประชุมสัมมนาทางวิชาการ เพื่อทำความเข้าใจเกี่ยวกับหลักการ จุดมุ่งหมาย โครงสร้างของหลักสูตรให้แก่ครูผู้สอน มีการเชิญวิทยากรมาให้ความรู้เกี่ยวกับการใช้หลักสูตร แผนการสอน คู่มือครู เอกสารอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องให้แก่ครูผู้สอน จัดทำแผนการสอน กำหนดการสอน ตารางสอน เพื่ออำนวยความสะดวกในการจัดการเรียนการสอน และมีการจัดส่งครูไปศึกษาดูงานด้านสิ่งแวดล้อม

ในด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ผู้อำนวยการส่งเสริมในด้านนี้โดยให้ครูสอนได้ใช้บริเวณโรงเรียนเป็นแหล่งวิทยาการในการจัดการเรียนการสอน มีการติดต่อแหล่งวิทยาการในท้องถิ่น ที่เอื้อต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้แก่ครูผู้สอน ได้มีการจัดประชุมปรึกษาหารือกับฝ่ายวิชาการ หัวหน้าหมวดวิชา และครูผู้สอนเพื่อหาแนวทางในการจัดกิจกรรมให้โอกาสครูผู้สอนจัดทำโครงการพิเศษ เช่น การจัดเข้าค่ายสิ่งแวดล้อม

การจัดสื่อการเรียนการสอนด้านสิ่งแวดล้อม ผู้อำนวยการโรงเรียนส่งเสริมให้มีการจัดหาสื่อให้กับครูเมื่อมีโอกาส ให้คำแนะนำในการเลือกใช้สื่อ สนับสนุนให้ครูจัดทำสื่อขึ้นใช้เอง และจัดส่งครูไปศึกษาดูงานเข้ารับการอบรม และดูการสาธิตการใช้ และการผลิตสื่อการเรียนการสอนจากแหล่งความรู้ต่าง ๆ จัดสรรงบประมาณให้สำหรับการจัดซื้อ และการจัดทำสื่อการเรียนการสอน

ในด้านบรรยากาศทางสิ่งแวดล้อม ผู้อำนวยการดำเนินการโดย จัดให้มีการปลูกไม้ดอกไม้ประดับให้ความร่มรื่น จัดครูดูแลต้นไม้ยืนต้นคนละ 1 ต้น จัดนักเรียนรับผิดชอบต้นไม้ตามระเบียบอาคารเรียน และบริเวณโรงเรียนให้เขียวสดอยู่เสมอ จัดให้มีโรงอาหาร และอาหารที่ถูกสุขลักษณะ มีห้องน้ำ ห้องส้วมอย่างเพียงพอ และถูกสุขลักษณะ จัดทำสนามสำหรับ

นักเรียนเล่นกีฬา และเข้าแถว มีการจัดกิจกรรมกลางแจ้งตกแต่งภาพตามกำแพงฝาผนัง และรั้ว โรงเรียนเป็นภาพให้ความรู้ สวยงาม เหมาะสมกับโรงเรียนสวย สะอาด บรรยากาศ วิชาการ จัด บริเวณโรงเรียนให้ถูกสุขลักษณะ มีการจัดถังขยะให้เพียงพอ วางไว้ตามจุดต่าง ๆ ที่เหมาะสม และมีการจัดนักเรียนที่เป็นกรรมการรับผิดชอบ ดูแลรักษาความสะอาดของถังขยะ และท่อระบาย น้ำให้อยู่ในสภาพที่ใช้ได้

โรงเรียนประชาภิบาลมีการจัดสิ่งแวดล้อมให้ร่มรื่น สะอาดทั่วบริเวณโรงเรียน และ ห้องเรียน โดยโครงการสิ่งแวดล้อมทุกโครงการได้รับความสนใจ และความร่วมมือด้วยดีจาก คณะครู นักเรียน และนักการภารโรงทุกคนในโรงเรียน รวมไปถึงชุมชนใกล้เคียงด้วย เนื่องจาก การจัดการศึกษาในปัจจุบันนี้ ทางราชการมีนโยบายให้ประชาชนในท้องถิ่น ได้มีส่วนร่วมในการ ช่วยเหลือพัฒนาโรงเรียนที่ตั้งอยู่ในท้องถิ่นของตน ดังนั้น โรงเรียนจึงมีนโยบายที่จะให้มีความ สัมพันธ์กับชุมชน โดยให้บริการและความร่วมมือกับชุมชน เพราะทุกคนได้ตระหนัก และเห็น ความสำคัญของการมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมที่ประเทศไทยกำลังเผชิญอยู่ อีกทั้ง ยังเป็นการปลูกจิตสำนึกที่ดี ปลูกฝังลักษณะนิสัยที่ดีให้เกิดขึ้นกับเยาวชนไทย

การมอบหมายหน้าที่และอำนาจให้แก่ผู้รับผิดชอบโครงการสิ่งแวดล้อม และ คณะกรรมการผู้ร่วมทำงานในแต่ละโครงการ โดยผู้อำนวยการโรงเรียนมีการออกคำสั่งชัดเจนใน การมอบหมายหน้าที่ และมีการเรียกประชุมชี้แจงคณะทำงานเกี่ยวกับหน้าที่ และอำนาจของแต่ ละบุคคล ในขณะที่โครงการฯ ต่าง ๆ กำลังดำเนินการอยู่นั้น ผู้อำนวยการจะเป็นผู้คอยสอดส่อง ดูแลความก้าวหน้าในการปฏิบัติงาน และอำนวยความสะดวกด้านเครื่องมือ อุปกรณ์ในการ ทำงาน หรือให้ข้อเสนอแนะในการทำงาน ผู้อำนวยการโรงเรียนเป็นผู้จัดระเบียบในการทำงาน เพื่อให้บุคคลฝ่ายต่าง ๆ ร่วมมือปฏิบัติงานเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน เพื่อจะได้ไม่ต้องทำงานซ้ำซ้อน เป็นการประหยัดค่าใช้จ่าย และทรัพยากรต่าง ๆ เพื่อที่จะได้บรรลุวัตถุประสงค์ของโครงการ ทำ ให้โครงการประสบความสำเร็จ

นอกจากนี้แล้วผู้อำนวยการต้องคอยติดตามผลการปฏิบัติงาน เพื่อที่จะได้ทราบถึง ความก้าวหน้าในการจัดดำเนินโครงการ และทราบผลสัมฤทธิ์ของโครงการที่ได้จัดทำไว้ว่าเป็น ไปตามวัตถุประสงค์ และบรรลุตามเป้าหมายที่กำหนดไว้หรือไม่ ทำให้ทราบปัญหาและอุปสรรค ในการจัดทำในการหาหนทางแก้ไขปรับปรุงให้ดีขึ้น มีการสร้างขวัญและกำลังใจให้แก่ครูผู้สอน ในการบริหารงานด้านสิ่งแวดล้อม ได้มีการเยี่ยมชมการเรียนการสอนในห้องเรียนเป็นการนิเทศ

ภายในโรงเรียน ส่วนในเรื่องการสอนได้มีการสังเกตจากพฤติกรรมของนักเรียนในการเข้าร่วมกิจกรรม สังเกตจากการตรวจผลงานในการประกวดต่าง ๆ และดูจากผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและจุดประสงค์ที่ผ่าน ผู้บริหารมีการติดตามผล และประเมินผลการปฏิบัติงานเป็นระยะ ๆ อย่างต่อเนื่อง โดยดูจากผลสรุปของงานโครงการต่าง ๆ จากบันทึกผลและการประเมินผลโครงการที่ได้ปฏิบัติไปแล้ว รวมไปถึงการบันทึกผลการนิเทศงาน การบันทึกการประชุมโครงการต่าง ๆ

งบประมาณในการจัดดำเนินงานในการจัดโครงการต่าง ๆ ทางด้านสิ่งแวดล้อม ส่วนใหญ่เป็นงบประมาณที่ได้จากทางราชการ ซึ่งไม่พอถึงการบริหารงานโครงการให้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ถึงแม้ว่างบบางส่วนโรงเรียนจัดหาเองได้ แต่ยังไม่สามารถจัดกิจกรรมในโครงการให้ได้ตามเป้าหมายทุกกิจกรรม แหล่งที่มาของงบประมาณได้มาจาก งบบำรุงการศึกษา จากผู้มีจิตศรัทธาบริจาค จากสมาคมผู้ปกครอง งบจากกรุงเทพมหานคร งบทางราชการ และงบรายได้ของกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ผู้อำนวยการโรงเรียนต้องจัดสรรงบประมาณให้เพียงพอในการบริหารโครงการต่าง ๆ โดยยึดหลักประหยัดหลักประสิทธิภาพ คือ ให้ได้ประโยชน์สูงสุดโดยใช้ทรัพยากร หรือเงินลงทุนน้อยที่สุด หลักประสิทธิผลบรรลุเป้าหมายที่กำหนด และหลักยุติธรรม การจัดสรรงบประมาณให้สอดคล้องกับคุณภาพ และปริมาณเพื่อให้ได้ผลงานที่ได้รับเป็นไปอย่างต่อเนื่อง คล่องตัว และมีประสิทธิภาพสูงสุด

โครงการสิ่งแวดล้อมที่โรงเรียนประชาภิบาลจัดดำเนินการทั้ง 15 โครงการ ได้แก่ โครงการประกวดห้องเรียนสวนสะอาดบรรยากาศวิชาการ , โครงการแยกขยะมูลฝอยก่อนนำทิ้ง โครงการลด ละ เลิก การใช้พลาสติกและโฟม , โครงการจำหน่ายขยะ , โครงการอบรมอาสาสมัครแยกขยะ ,โครงการประดิษฐ์ของใช้จากทรัพยากรเหลือใช้นำกลับมาใช้ประโยชน์ , โครงการประหยัดน้ำโรงเรียนประชาภิบาล , โครงการประหยัดไฟฟ้าดีเด่น , โครงการประหยัดใช้ทรัพยากร โครงการพัฒนาอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม , โครงการอนุรักษ์และพัฒนาสิ่งแวดล้อม , โครงการส่งเสริมการนำวิธีทางวิทยาศาสตร์ไปใช้ในชีวิตประจำวัน , โครงการรักษาธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม , โครงการประชาภิบาลรักษ์สิ่งแวดล้อม และโครงการส่งเสริมความสัมพันธ์ระหว่างครู ผู้ปกครอบ และชุมชน

การจัดบุคลากรให้ได้รับแต่งตั้งเป็นผู้ดำเนินงานในโครงการ ซึ่งผู้อำนวยการโรงเรียนจะเป็นผู้เลือกบุคลากรในการดำเนินโครงการสิ่งแวดล้อม จากบุคลากรที่มีส่วนร่วมในการวางแผนโรงเรียน เป็นผู้ที่มีความรู้ทางวิชาการ และเข้าใจในโครงการเป็นอย่างดีให้รับตำแหน่งเป็นหัวหน้า

โครงการ ซึ่งหัวหน้าโครงการแต่ละโครงการจะรับผิดชอบในโครงการของตนเอง มีการจัดตั้งคณะทำงานของแต่ละโครงการขึ้น ในแต่ละโครงการหัวหน้าโครงการจะเลือกคณะกรรมการดำเนินงานในโครงการของตน ซึ่งคณะบุคคลดังกล่าวเป็นคณะบุคคลที่มีความรู้ ความชำนาญในงานที่ปฏิบัติ และทำงานภายใต้ระเบียบแบบแผนอย่างมีประสิทธิภาพ สำหรับผู้อำนวยการปฏิบัติตัวเป็นแบบอย่างที่ดีทางสิ่งแวดล้อม โดยตรวจตราดูแลการใช้พลังงาน และทรัพยากรต่าง ๆ ในโรงเรียน ประหยัดพลังงานต่าง ๆ นำครูและนักเรียนออกไปบำเพ็ญประโยชน์ โดยการจัดสภาพแวดล้อมที่ดี มีการจัดรณรงค์ชักชวนให้บุคคลทั่วไปในท้องถิ่น ให้มีจิตสำนึกที่ดีทางสิ่งแวดล้อม และที่สำคัญ คือ มีการแสวงหาความรู้ทางด้านสิ่งแวดล้อมอยู่เสมอ

การจัดโครงการสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนประชาภิบาล ประสบความสำเร็จในการจัดทำนอกเหนือจากการที่มีผู้นำที่ดีแล้ว ผู้ตามที่คอยให้ความร่วมมือในการจัดทำ ก็คือ คณะครูและนักเรียน คณะครูผู้รับผิดชอบในโครงการสิ่งแวดล้อมมีความรู้ ความสามารถ และประสบการณ์ทางด้านสิ่งแวดล้อมดังแสดงในตารางที่ 3 ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 3 ร้อยละของครูผู้รับผิดชอบโครงการสิ่งแวดล้อม จำแนกตามสถานภาพ

สถานภาพ	ครูผู้รับผิดชอบโครงการสิ่งแวดล้อม	
	จำนวน (N=26)	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	4	15.38
หญิง	22	84.62
อายุ		
30 ปีหรือต่ำกว่า	0	-
31 - 40 ปี	7	26.92
41 - 50 ปี	15	57.69
51 - 60 ปี	4	15.38

ตารางที่ 3 (ต่อ)

สถานภาพ	ครูผู้รับผิดชอบโครงการสิ่งแวดล้อม	
	จำนวน (N=26)	ร้อยละ
อายุราชการ		
10 ปีหรือต่ำกว่า	0	-
11 - 15 ปี	5	19.23
16 - 20 ปี	5	19.23
21 - 25 ปี	10	38.46
มากกว่า 25 ปี	6	23.08
วุฒิการศึกษา		
ต่ำกว่าปริญญาตรี	1	3.85
ปริญญาตรี	25	96.15
ปริญญาโท	0	-
วิชาที่สอน		
กลุ่มทักษะ (วิทยาศาสตร์ ภาษาไทย คณิตศาสตร์ สังคมศึกษา)	10	38.46
กลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย (สลน.)	8	30.76
กลุ่มประสบการณ์พิเศษ (ภาษาอังกฤษ)	1	3.85
กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต (สปช.)	4	15.38
กลุ่มการงานพื้นฐานอาชีพ (กพอ.)	3	11.54
นอกเหนือจากงานการสอนแล้ว ท่านได้รับมอบหมายให้เป็น		
หัวหน้าหมวด	5	19.23
ผู้ช่วยหัวหน้าหมวด	5	19.23
บรรณารักษ์ห้องสมุด	1	3.85
งานแนะแนว	2	7.69
ที่ปรึกษาชุมชน	8	30.77
งานทะเบียนวัดผล	2	7.69
งานปกครอง	7	26.92

ตารางที่ 3 (ต่อ)

สถานภาพ	ครูผู้รับผิดชอบโครงการสิ่งแวดล้อม	
	จำนวน (N=26)	ร้อยละ
งานพัสดุ , ครุภัณฑ์	4	15.38
ครูประจำชั้น	18	69.23
งานสหกรณ์	5	19.23
งานธุรการ , การเงิน	2	7.69
งานกิจกรรมลูกเสือ ยุวกาชาด เนตรนารี	19	73.08
การเข้าอบรมในโครงการสิ่งแวดล้อม		
เคย	7	26.92
ไม่เคย	19	73.08
ถ้าเคยจากหน่ายงาน		
สถาบันราชภัฏพระนคร ภาควิทยาศาสตร์	12	46.15
กลุ่มโรงเรียน	8	30.77
ตาวิเศษ งานรักษาความสะอาดกรุงเทพมหานคร	7	26.92
เขตการศึกษา	7	26.92
ท่านปฏิบัติเกี่ยวกับการศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมด้านสิ่งแวดล้อม		
ติดตามข่าวความเคลื่อนไหวทางสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ	24	92.31
ติดตามข่าวความเคลื่อนไหวทางวิทยุ โทรทัศน์	23	88.46
สมัครเป็นสมาชิกสมาคม ชมรม มูลนิธิต่าง ๆ เช่น ชมรมดูนกแห่งประเทศไทย	8	30.77
สมัครเข้ารับการอบรมจากหน่วยงานของรัฐหรือเอกชนที่จัดอบรมเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม	8	30.77
ไปพบปะ พูดคุย ซักถาม ผู้ที่มีความรู้ทางด้านสิ่งแวดล้อม	12	46.15
ศึกษาต่อในสาขาวิชาที่เกี่ยวข้อง	7	26.92

ตารางที่ 3 (ต่อ)

สถานภาพ	ครูผู้รับผิดชอบโครงการสิ่งแวดล้อม	
	จำนวน (N=26)	ร้อยละ
ท่านได้ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม		
เข้าร่วมกิจกรรมของชมรมอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม	17	65.38
เข้าร่วมกิจกรรมของสมาคม ชมรม หรือมูลนิธิทางสิ่งแวดล้อมที่จัด	13	50.00
ไม่ซื้อผลิตภัณฑ์ที่ทำมาจากไม้ หรือสัตว์ที่ได้รับการอนุรักษ์	16	61.54
ช่วยรักษาความสะอาดโดยการไม่ทิ้งสิ่งของลงในที่สาธารณะ	25	96.15
ปฏิบัติตามกฎระเบียบ ของการไปทัศนศึกษาทุกครั้ง	22	84.62
ใช้พลังงานอย่างประหยัด	25	96.15
นำวัสดุสิ่งของเหลือใช้มาประดิษฐ์ใหม่ให้เกิดประโยชน์ เช่น นำเศษผ้ามาทำพรมเช็ดเท้า นำกระดาษหนังสือพิมพ์มาสานเป็นตะกร้า เป็นต้น	25	96.15

ผลจากการสัมภาษณ์ครูผู้รับผิดชอบโครงการสิ่งแวดล้อม

จากการสัมภาษณ์ครูผู้รับผิดชอบโครงการสิ่งแวดล้อม ในการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัย เลือกแบบเฉพาะเจาะจง คือ ครูหัวหน้าโครงการสิ่งแวดล้อมทั้ง 15 โครงการ และเลขานุการโครงการสิ่งแวดล้อมทั้ง 15 โครงการ รวมทั้ง 26 คน (ดังมีรายชื่ออยู่ในภาคผนวก) ซึ่งผลจากการสัมภาษณ์สามารถสรุปผลได้ดังนี้

ครูผู้รับผิดชอบโครงการสิ่งแวดล้อม ส่วนใหญ่ร้อยละ 84.62 เป็นเพศหญิง มีอายุระหว่าง 41 - 50 ปี ร้อยละ 57.69 รองลงมาอายุระหว่าง 51 - 60 ปี ร้อยละ 15.38 ส่วนใหญ่มีอายุการปฏิบัติงาน 21 - 25 ปี ร้อยละ 38.46 รองลงมามีอายุการปฏิบัติงานมากกว่า 25 ปีขึ้นไป

ร้อยละ 23.08 จบการศึกษาระดับปริญญาตรีมากที่สุด ร้อยละ 96.15 ต่ำกว่าปริญญาตรี ร้อยละ 3.85 ทำการสอนกลุ่มทักษะ (วิทยาศาสตร์ ภาษาไทย คณิตศาสตร์ สังคมศึกษา) มากที่สุด ร้อยละ 38.46 รองลงมาเป็นกลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย ร้อยละ 30.76

นอกเหนือจากงานการสอนแล้วผู้อำนวยการโรงเรียน มอบหมายให้เป็นครูในกิจกรรมลูกเสือยุวกาชาด เนตรนารี ร้อยละ 73.08 รองลงมาเป็นครูประจำชั้น ร้อยละ 69.23 ส่วนใหญ่แล้วไม่เคยเข้ารับการอบรมในโครงการสิ่งแวดล้อม ร้อยละ 73.08 เคยเข้ารับการอบรมเพียง ร้อยละ 26.92 หน่วยงานที่เคยไปอบรม ได้แก่ สถาบันราชภัฏพระนคร ภาควิทยาศาสตร์ ร้อยละ 46.15 รองลงมาคือ กลุ่มโรงเรียน ร้อยละ 30.77

ส่วนใหญ่แล้วครูสนใจศึกษาจากความรู้เพิ่มเติมในด้านสิ่งแวดล้อม โดยการติดตามข่าวความเคลื่อนไหวทางสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ ร้อยละ 92.31 รองลงมาเป็นการติดตามข่าวความเคลื่อนไหวทางวิทยุโทรทัศน์ ร้อยละ 88.46 ในด้านของการปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี ในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ครูส่วนใหญ่ปฏิบัติตามกฎระเบียบ ในการรักษาความสะอาดโดยการไม่ทิ้งสิ่งของลงในที่สาธารณะ มีการใช้พลังงานอย่างประหยัด มีการนำสิ่งของที่ใช้แล้ว นำกลับมาใช้ประโยชน์อีก (Recycle) ร้อยละ 96.15

ในส่วนของการจัดการเรียนการสอน ครูมีแนวทางในการจัดดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 ร้อยละของครูผู้รับผิดชอบโครงการสิ่งแวดล้อม ด้านความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนสิ่งแวดล้อมศึกษา

รายการ	ครูผู้รับผิดชอบโครงการสิ่งแวดล้อม	
	จำนวน (N=26)	ร้อยละ
ในการจัดการเรียนการสอนเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมศึกษา		
วิธีสอน		
การบรรยาย	18	69.23
การฝึกปฏิบัติในห้องเรียน	22	84.62
การทดลอง , การสาธิต	14	53.85
สถานการณ์จำลอง	10	38.46
- การฝึกปฏิบัตินอกห้องเรียน	24	92.31

ตารางที่ 4 (ต่อ)

รายการ	ครูผู้รับผิดชอบโครงการสิ่งแวดล้อม	
	จำนวน (N=26)	ร้อยละ
การทำรายงาน	9	34.62
การแสดงบทบาทสมมุติ	10	38.46
การค้าคว้าในห้องสมุด	11	42.31
การแบ่งกลุ่ม	19	73.08
การอ่านข่าว	14	53.85
การเล่นนิทาน	12	46.15
เชิญวิทยากร	8	30.77
ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม ท่านได้ปฏิบัติ		
บรรยายเนื้อหาวิชาให้นักเรียนจดเป็นบันทึกสาระสำคัญไว้	12	46.15
ซักถามแล้วให้นักเรียนตอบเกี่ยวกับปัญหาสิ่งแวดล้อม	23	88.46
จัดบรรยากาศ หรือสถานการณ์ที่เร้าให้นักเรียนตั้งคำถาม	9	34.62
ให้นักเรียนรวบรวมเอกสาร ข่าว เกี่ยวกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม แล้วรายงานหน้าชั้นเรียนตามหัวข้อที่ครูกำหนดไว้	15	57.69
ใช้กระบวนการกลุ่มฝึกฝนให้นักเรียนสามารถร่วมมือกันวางแผน แก้ไข อนุรักษ์ สิ่งแวดล้อม	20	76.92
ให้นักเรียนวิเคราะห์สาเหตุที่ทำให้เกิดความเสื่อมโทรมของสิ่งแวดล้อม จากข่าว บทความ เอกสารต่าง ๆ แล้วเสนอแนวทางแก้ไข ป้องกัน อนุรักษ์ อย่างมีเหตุผล	18	69.23
ให้นักเรียนดูภาพยนตร์ วีดีทัศน์ สไลด์ เกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อม แล้วตอบคำถามที่ครูเตรียมไว้	22	84.62

ตารางที่ 4 (ต่อ)

รายการ	ครูผู้รับผิดชอบโครงการสิ่งแวดล้อม	
	จำนวน (N=26)	ร้อยละ
นำนักเรียนออกไปทัศนศึกษานอกสถานที่ แล้วให้นักเรียนวิเคราะห์ปัญหาสิ่งแวดล้อมที่พบ อภิปรายหาข้อสรุปเพื่อการแก้ไข อนุรักษ์ต่อไป	16	61.54
ให้นักเรียนเสนอแนวทางการปฏิบัติ ในการประหยัดทรัพยากรในครอบครัว โรงเรียน ท้องถิ่น ประเทศ โลก	13	50.00
สิ่งที่ครูใช้ในการจัดการเรียนการสอนเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม ได้แก่		
บัตรคำแสดงความหมาย มโนทัศน์ ข้อความต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม	10	38.46
รูปภาพต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม	22	54.62
ข่าวบทความจากสิ่งพิมพ์ วิทยุ โทรทัศน์ ที่เกี่ยวกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม	19	73.08
รายการสารคดีทางโทรทัศน์ เช่น " โลกสวนด้วยมือเรา " วันเสาร์ เวลา 12.30 น. " รักษ์สิ่งแวดล้อม " ช่อง 11 วันเสาร์ เวลา 19.00 น. " ทุ่งแสงตะวัน " ช่อง 3 วันเสาร์ เวลา 08.30 น. " เพื่อสิ่งแวดล้อม " ช่อง 5วันอาทิตย์ เวลา 19.35 น.	22	84.62
เทปบันทึกเสียงที่เป็นข้อมูล หรือเพลงที่เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม	18	69.23
สไลด์ที่เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม	11	42.31
ตัวอย่างของจริง	14	53.85
วิธีประเมินผลการเรียนการสอนเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม		
ให้นักเรียนทำข้อสอบแบบอัตนัย	11	42.31
ให้นักเรียนทำข้อสอบแบบปรนัย	10	38.46
ให้นักเรียนอภิปรายแสดงความคิดเห็น	20	76.92

ตารางที่ 4 (ต่อ)

รายการ	ครูผู้รับผิดชอบโครงการสิ่งแวดล้อม	
	จำนวน (N=26)	ร้อยละ
ตรวจผลงานที่มอบหมายให้นักเรียนทำ	21	80.77
สัมภาษณ์นักเรียนเป็นรายบุคคล	16	61.54
สังเกตและบันทึกพฤติกรรมของนักเรียนเป็นระยะอย่างต่อเนื่อง	16	61.54
ให้เพื่อนนักเรียนประเมินจากการทำกิจกรรมกลุ่ม	12	46.15

สำหรับกิจกรรมที่ครูใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน แสดงไว้ในตารางที่ 5 ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 5 ร้อยละของครูผู้รับผิดชอบโครงการสิ่งแวดล้อม ด้านความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมสิ่งแวดล้อมศึกษา

รายการ	ครูผู้รับผิดชอบโครงการสิ่งแวดล้อม	
	จำนวน (N=26)	ร้อยละ
กิจกรรมที่จัด		
ทัศนศึกษา	10	38.46
นิทรรศการ	20	76.92
วิทยุโทรทัศน์	7	26.92
ฝึกปฏิบัติการสิ่งแวดล้อมศึกษา	14	53.85
เข้าค่ายสิ่งแวดล้อม	7	26.92
จัดฝ่ายนิเทศ	14	53.85
แข่งขันตอบปัญหา	16	61.54
ประกวดเขียนคำขวัญ	19	73.08
แข่งขันวาดภาพ	16	61.54
ประกวดร้องเพลง	16	61.54
ประกวดเรียงความ	14	53.85

ตารางที่ 5 (ต่อ)

รายการ	ครูผู้รับผิดชอบโครงการสิ่งแวดล้อม	
	จำนวน (N=26)	ร้อยละ
พัฒนาความสะอาดบริเวณโรงเรียน	25	96.15
ปลูกต้นไม้	21	80.77
พัฒนาความสะอาดบริเวณชุมชน	2	7.69
การแสดงละคร	11	42.31
การประกวดเล่านิทาน	12	46.15
การเล่นเกม	10	38.46
ฉายวิดีทัศน์ , สไลด์	16	61.54
ในด้านการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร การเรียนการสอนเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม ครูได้ปฏิบัติ		
จัดประกวดเรียงความ คำขวัญ คำประพันธ์ ภาพวาดและรูปภาพเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม	19	73.08
จัดตั้งชมรมอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม	15	57.69
นำนักเรียนเข้าค่ายสิ่งแวดล้อมตามสถานที่สำคัญ โดยเน้นให้นักเรียนมีความตระหนัก และมีค่านิยมที่ดีทางสิ่งแวดล้อม	8	30.77
เชิญวิทยากรมาบรรยายพิเศษ เกี่ยวกับการอนุรักษ์รักษาสิ่งแวดล้อม	7	26.92
ให้นักเรียนจัดทำป้ายประกาศ ป้ายโฆษณา แผ่นโปสเตอร์ เกี่ยวกับข้อปฏิบัติที่เหมาะสมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม	16	61.54
ให้นักเรียนนำวัสดุเหลือใช้มาประดิษฐ์ ดัดแปลงใช้ประโยชน์ หรือจำหน่ายหารายได้ เช่น นำกระดาษสมุดที่เหลือใช้มาเย็บเป็นเล่ม ทำเป็นสมุดบันทึก นำขวดพลาสติกทำเป็นกระถางปลูกต้นไม้ เป็นต้น	23	88.46
ให้นักเรียนปลูกพืชไว้ที่บ้าน หรือโรงเรียนแล้วดูแลรักษา	18	69.23

ตารางที่ 5 (ต่อ)

รายการ	ครูผู้รับผิดชอบโครงการสิ่งแวดล้อม	
	จำนวน (N=26)	ร้อยละ
ให้นักเรียนจัดทำโครงการพิเศษขึ้นในบริเวณโรงเรียน เช่น การปลูกส่วนป่า การจัดเขตปลอดขยะ หรือการจัดมุมสิ่งแวดล้อม เป็นต้น	18	69.23
ในด้านการให้ความร่วมมือทางด้านสิ่งแวดล้อมกับหน่วยงานของรัฐบาลหรือเอกชนต่าง ๆ ครูได้ปฏิบัติ		
นำนักเรียนให้เข้าร่วมในกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ เช่น การปลูกต้นไม้ในวันสำคัญต่าง ๆ หรือการทำความสะอาดสถานที่สำคัญต่าง ๆ	23	88.46
นำนักเรียนเข้าร่วมการรณรงค์ต่อต้านการทำลายสภาพแวดล้อม	15	57.69
ช่วยประชาสัมพันธ์งานของหน่วยงานรัฐหรือเอกชนให้บุคคลทั่วไปได้รู้	17	65.38
นำนักเรียนเข้าร่วมโครงการกับหน่วยงานของรัฐ หรือเอกชนที่จัดขึ้น เช่น โครงการรักษาความสะอาดในเขตชุมชน	17	65.38
นำนักเรียนเข้าร่วมจัดนิทรรศการทางสิ่งแวดล้อมในวันสำคัญต่าง ๆ ของท้องถิ่น เช่น งานลอยกระทง งานประจำปีของแต่ละท้องถิ่น	22	84.62

ในด้านความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนสิ่งแวดล้อมศึกษา วิธีที่ครูใช้สอนเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมมากที่สุด คือ การฝึกปฏิบัตินอกห้องเรียน ร้อยละ 92.31 รองลงมาคือ การฝึกปฏิบัติในห้องเรียน ร้อยละ 84.62 กิจกรรมที่ครูใช้ในการจัดการเรียนการสอน คือ การให้นักเรียนตอบปัญหาเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม ร้อยละ 88.46 รองลงมาคือ การให้นักเรียนดูภาพยนตร์ วีดีทัศน์สไลด์ เกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อม แล้วให้นักเรียนตอบคำถามที่ครู

เตรียมไว้ ร้อยละ 84.62สื่อที่ครูใช้ในการจัดการเรียนการสอนด้านสิ่งแวดล้อม คือ การใช้รูปภาพต่าง ๆ เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม และใช้รายการสารคดีทางโทรทัศน์ เช่น รายการโลกสวยด้วยมือเรา รักษ์สิ่งแวดล้อมทุ่งแสงตะวัน เพื่อสิ่งแวดล้อม ร้อยละ 84.62

วิธีประเมินผลการเรียนการสอนด้านสิ่งแวดล้อม ครูใช้วิธีการตรวจผลงานที่มอบหมายให้นักเรียนทำ ร้อยละ 80.77 รองลงมาคือ ให้นักเรียนออกมาอภิปรายความคิดเห็น ร้อยละ 76.92

ความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนสิ่งแวดล้อมศึกษา ครูใช้กิจกรรมพัฒนาความสะอาดในโรงเรียนมากที่สุด ร้อยละ 96.15 รองลงมาคือ กิจกรรมการปลูกต้นไม้ ร้อยละ80.77 ส่วนกิจกรรมเสริมหลักสูตรจัดทำโดยให้นักเรียนนำวัสดุเหลือใช้มาประดิษฐ์ดัดแปลงใช้ประโยชน์ หรือจำหน่ายหารายได้ เช่น นำกระดาษสมุดที่เหลือใช้มาเย็บเป็นเล่มทำเป็นสมุดบันทึก นำขวดพลาสติกมาทำเป็นกระถางต้นไม้ ร้อยละ 88.46 รองลงมาคือ การจัดประกวดเรียงความ คำขวัญ คำประพันธ์ ภาพวาด และรูปภาพเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม ร้อยละ 73.08

การให้ความร่วมมือทางด้านสิ่งแวดล้อมกับหน่วยงานของรัฐบาลหรือเอกชน ครูจัดการโดยการนำนักเรียนเข้าร่วมในกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ เช่น การปลูกต้นไม้ ในวันสำคัญต่าง ๆ หรือการทำความสะอาดสถานที่สำคัญต่าง ๆ ร้อยละ 88.46 รองลงมาเป็นการนำนักเรียนเข้าร่วมจัดนิทรรศการสิ่งแวดล้อมในวันสำคัญต่าง ๆ ของท้องถิ่น เช่น วันลอยกระทง งานประจำปีของท้องถิ่น ร้อยละ 73.08 รายละเอียดต่าง ๆ แสดงไว้ในตารางที่ 6

เป้าหมายที่สำคัญของการจัดโครงการสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน คือ ตัวนักเรียน ซึ่งจากการได้เข้าไปสัมภาษณ์ พูดคุยกับนักเรียน ทำให้ทราบถึงกิจกรรมในการจัดการเรียนการสอนและการจัดโครงการสิ่งแวดล้อมจากตัวนักเรียน ดังแสดงไว้ในตารางที่ 6

ตารางที่ 6 จำนวนและร้อยละของนักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรมในโครงการสิ่งแวดล้อมของโรงเรียนประชาภิบาล

รายการ	นักเรียนที่เข้าร่วมในโครงการสิ่งแวดล้อม	
	จำนวน (N=60)	ร้อยละ
กิจกรรมในโครงการสิ่งแวดล้อมที่นักเรียนเข้าร่วม		
ปลูกต้นไม้	42	70.00
จัดนิทรรศการ	40	60.67
แข่งขันวาดภาพ	40	60.67
ประกวดเขียนคำขวัญ	41	68.33
พัฒนาความสะอาด	46	76.67
แข่งขันตอบปัญหา	39	65.00
ประกวดเรียงความ	36	60.00
ฟังวิทยุ	34	56.67
ประกวดร้องเพลง	20	33.33
ไปทัศนศึกษา	17	28.33
ฝึกปฏิบัติการสิ่งแวดล้อม	15	25.00
เข้าค่ายสิ่งแวดล้อม	13	21.67
จัดป้ายนิเทศ	0	-
หลังจากเข้าร่วมกิจกรรมโครงการสิ่งแวดล้อม นักเรียนได้รับ		
มีความรู้เพิ่มขึ้น	53	83.33
สามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้	45	75.00
มีจิตสำนึกที่ดีเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม	24	40.00
ความรู้ที่นักเรียนได้รับจากโครงการ นักเรียนนำไปปฏิบัติใช้ในชีวิตประจำวันได้		
บอกให้ชาวบ้านในชนทบให้ความร่วมมือกันปลูกต้นไม้	7	11.67
ปลูกต้นไม้ทดแทนต้นไม้ที่ถูกตัดโค่นไป	2	3.33
ช่วยกันอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม เช่น ต้นไม้ แม่น้ำ ดิน	19	31.67

ตารางที่ 6 (ต่อ)

รายการ	นักเรียนที่เข้าร่วมในโครงการสิ่งแวดล้อม	
	จำนวน (N=60)	ร้อยละ
ปลูกต้นไม้บริเวณหน้าบ้าน	18	30.00
พัฒนาความสะอาดในโรงเรียน และชุมชน	41	68.33
ประหยัดพลังงานไฟฟ้า โดยปิดทุกครั้งในบ้านเมื่อเลิกใช้	25	41.67
ประดิษฐ์ของจากวัสดุเหลือใช้ หรือใช้แล้ว	21	35.00
ปิดก๊อกน้ำขณะที่กำลังแปรงฟัน เพื่อประหยัดน้ำ	7	11.67
รู้จักแยกขยะว่าเป็นขยะเปียก ขยะแห้ง	9	15.00
ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม ครูใช้วิธีการสอน		
การบรรยาย	42	70.00
การฝึกปฏิบัตินอกห้องเรียน	43	76.67
การค้นคว้าในห้องสมุด	40	66.67
การสาธิต	40	66.67
การแบ่งกลุ่ม	34	56.67
การเล่านิทาน	27	45.00
การเชิญวิทยากร	26	43.33
การทดลอง	24	40.00
การแสดงบทบาทสมมุติ	19	31.67
การฝึกปฏิบัติในห้องเรียน	15	25.00
การทำรายงาน	12	20.00
การอ่านข่าว	7	11.67
ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม ครูใช้สื่ออุปกรณ์		
หนังสือเรียน	50	83.33
หนังสือนิทาน	29	48.33
เครื่องฉายสไลด์	33	55.00

ตารางที่ 6 (ต่อ)

รายการ	นักเรียนที่เข้าร่วมในโครงการสิ่งแวดล้อม	
	จำนวน (N=60)	ร้อยละ
เครื่องฉายวิดีทัศน์	26	43.33
หนังสืออ่านประกอบ	41	68.33
หนังสือพิมพ์ , นิตยสาร	19	31.67
เครื่องฉายข้ามศีรษะ	1	1.67

ผลการสัมภาษณ์นักเรียน

ผลการสัมภาษณ์นักเรียนโรงเรียนประชาภิบาล จำนวน 60 คน เป็นแบบเจาะจง โดยใช้นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 - ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ชั้นละ 20 คน เป็นผู้ให้ข้อมูล

ในโครงการสิ่งแวดล้อมที่จัดขึ้นในโรงเรียนประชาภิบาล กิจกรรมที่นักเรียนส่วนใหญ่ให้ความสนใจ และเข้าร่วมทำกิจกรรมมากที่สุด คือ การพัฒนาความสะอาด ร้อยละ 76.67 รองลงมาเป็นกิจกรรม การปลูกต้นไม้ ร้อยละ 70.00 และจากการเข้าร่วมในโครงการสิ่งแวดล้อม ทำให้นักเรียนมีความรู้เพิ่มขึ้น ร้อยละ 88.33 สามารถนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ ร้อยละ 75.00 และที่สำคัญเป็นการปลูกจิตสำนึกที่ดีเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม ร้อยละ 40.00 ความรู้ที่นักเรียนได้รับจากการเข้าร่วมในโครงการสิ่งแวดล้อม แล้วนำไปปฏิบัติใช้ในชีวิตประจำวัน คือ การพัฒนาความสะอาดในโรงเรียนและชุมชน ร้อยละ 68.33 รองลงมาเป็นการประหยัดพลังงานไฟฟ้า โดยปิดไฟฟ้าทุกครั้งในบ้านเมื่อเลิกใช้ ร้อยละ 41.67

นักเรียนส่วนใหญ่เห็นว่า วิธีสอนที่ครูใช้มากที่สุด คือ การฝึกปฏิบัตินอกห้องเรียน ร้อยละ 71.67 รองลงมาเป็นการบรรยายร้อยละ 70.00 ส่วนสื่อการสอนที่ครูใช้มากที่สุด คือ หนังสือเรียน คิดเป็นร้อยละ 83.33 รองลงมาคือ หนังสืออ่านประกอบ ร้อยละ 68.33

จากการศึกษาการจัดโครงการสิ่งแวดล้อม ในโรงเรียนประชาภิบาลมีการจัดทำโครงการ เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมทั้งสิ้น 15 โครงการ ผลจากการสัมภาษณ์ สังเกต และการสำรวจข้อมูลเอกสาร โดยละเอียดแล้วพบว่า โรงเรียนมุ่งเน้นให้นักเรียนได้เรียนรู้ จากประสบการณ์การ

ข้อมูลเอกสาร โดยละเอียดแล้วพบว่า โรงเรียนมุ่งเน้นให้นักเรียนได้เรียนรู้ จากประสบการณ์การปฏิบัติ ซึ่งจัดอยู่ในรูปของกิจกรรม เช่น กิจกรรมการรักษาความสะอาดการไม่ทิ้งขยะมูลฝอยในที่สาธารณะ การแยกขยะ การรักษาสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติ เช่น การปลูกต้นไม้ การเลิกใช้พลาสติและโฟม การใช้ทรัพยากรอย่างประหยัด เช่น การประหยัดน้ำ ประหยัดไฟฟ้า การนำวัสดุที่ใช้แล้วนำกลับมาใช้ใหม่ (Recycle) ซึ่งกิจกรรมต่างๆเหล่านี้ เป็นกิจกรรมส่งเสริมให้บรรลุวัตถุประสงค์ของสิ่งแวดล้อมศึกษา ทั้ง 5 ด้านดังนี้ คือ

<u>วัตถุประสงค์ของสิ่งแวดล้อมศึกษา</u>

1. ความตระหนัก (Awareness) นักเรียนจะทราบถึงสิ่งแวดล้อมที่เกิดขึ้น และส่งผลกระทบต่อการดำรงชีวิตของมนุษย์ การเกิดมลพิษต่างๆ มีความคิดว่าตนเองควรได้มีส่วนช่วยในจุดนี้ เช่น การเกิดปัญหาน้ำท่วมจากป่าไม้ถูกทำลาย อากาศเป็นพิษ ปัญหาน้ำเน่าเสีย ขยะมูลฝอยล้นบ้านเมือง สิ่งที่นักเรียนสามารถทำได้ คือ การช่วยกันปลูกต้นไม้ประหยัด และใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า รู้จักรักษาความสะอาดไม่ทิ้งขยะในที่สาธารณะ เป็นคนรู้คุณค่าและเห็นความสำคัญของสิ่งแวดล้อมที่มีต่อมนุษย์

2. ความรู้ (Knowledge) การได้รับความรู้ และประสบการณ์ในเรื่องการอนุรักษ์ และพัฒนาสิ่งแวดล้อมอย่างมีเหตุผล มีความเข้าใจในปัญหาสิ่งแวดล้อม รวมทั้งผลกระทบ และวิธีแก้ไข มีความเข้าใจพื้นฐานในสิ่งแวดล้อม และปัญหาที่เกี่ยวข้อง

3. เจตคติ (Attitudes) ปลูกจิตสำนึกในการรักษาสภาพแวดล้อมที่ดีให้เกิดขึ้นกับตัวนักเรียน มีความรับผิดชอบ ในการที่จะอนุรักษ์ และพัฒนาสิ่งแวดล้อมที่ดีตลอดไป พัฒนานิสัยให้เป็นคนรักความสะอาด ความสวยงาม ปรับปรุงที่อยู่อาศัย จัดสิ่งแวดล้อมให้ถูกสุขลักษณะ เกิดความรัก ความซาบซึ้ง ห่วงใย และเห็นคุณค่าของธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม

4. ทักษะ (Skills) สามารถคิดวิเคราะห์ การใช้สิ่งแวดล้อม และผลกระทบของสิ่งแวดล้อมที่เป็นปัญหาต่อมวลมนุษย์ สามารถนำวิธีการทางวิทยาศาสตร์มาใช้ในชีวิตประจำวัน เกิดความระมัดระวังในการใช้เทคโนโลยีกับสิ่งแวดล้อม ที่จะไปทำลายสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติ

5. การมีส่วนร่วม (Participation) การปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีในการรักษาสิ่งแวดล้อม ร่วมรณรงค์รักษาสิ่งแวดล้อม เช่น การใช้ทรัพยากรอย่างประหยัด การแยกขยะ มีการประชาสัมพันธ์ เผยแพร่ความรู้ในเรื่องการอนุรักษ์และส่งเสริมสิ่งแวดล้อมสู่ชุมชน ให้ชุมชนได้มีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อม

โครงการพัฒนาเพื่อส่งเสริมคุณภาพชีวิตและสิ่งแวดล้อมนี้ ประกอบด้วยโครงการต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

1. โครงการประกวดห้องเรียนสวย สะอาด บรรยากาศวิชาการ
2. โครงการแยกขยะมูลฝอยก่อนนำทิ้ง
3. โครงการลด ละ เลิก การใช้พลาสติก และโฟม
4. โครงการจำหน่ายขยะมูลฝอย
5. โครงการอบรมอาสาสมัครแยกขยะ
6. โครงการประดิษฐ์ของใช้ จากทรัพยากรเหลือใช้ นำกลับมาใช้ประโยชน์
7. โครงการประหยัดน้ำโรงเรียนประชาภิบาล
8. โครงการประหยัดไฟฟ้าดีเด่น
9. โครงการพัฒนาอาคาร สถานที่ และสิ่งแวดล้อม
10. โครงการประหยัดใช้ทรัพยากรธรรมชาติ
11. โครงการอนุรักษ์ และพัฒนาสิ่งแวดล้อม
12. โครงการส่งเสริมการนำวิธีทางวิทยาศาสตร์ไปใช้ในชีวิตประจำวัน
13. โครงการรักธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม
14. โครงการประชาภิบาลรักษ์สิ่งแวดล้อม
15. โครงการส่งเสริมความสัมพันธ์ ระหว่างครู ผู้ปกครอบ และชุมชน

<u>ลักษณะของโครงการสิ่งแวดล้อม</u>

จากการสัมภาษณ์ผู้อำนวยการโรงเรียน และคณะครูผู้รับผิดชอบโครงการสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนประชาภิบาล การจัดโครงการสิ่งแวดล้อมทั้ง 15 โครงการนี้ มีลักษณะการจัดเป็น 4 ลักษณะ ดังนี้

1. โครงการทางกายภาพ
2. โครงการพัฒนาการเรียนการสอน
3. โครงการเสริมสร้างลักษณะนิสัย
4. โครงการเกี่ยวกับมลพิษ - สิ่งปฏิกูล

ตารางที่ 7 การจำแนกกิจกรรมโครงการสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนประชาภิบาล

กิจกรรมในโครงการ	โครงการพัฒนาการเรียนการสอน	โครงการทางกายภาพ	โครงการเสริมสร้างลักษณะนิสัย	โครงการเกี่ยวกับมลพิษ-สิ่งปฏิกูล
ประกวดห้องเรียนสวยสะอาด บรรยากาศวิชาการ		/		
แยกขยะมูลฝอยก่อนนำทิ้ง				/
ลด ละ เลิก การใช้พลาสติก และโฟม			/	
จำหน่ายขยะ				/
อบรมอาสาสมัครแยกขยะ	/			
ประดิษฐ์ของใช้จากทรัพยากรเหลือใช้นำกลับมาใช้ประโยชน์	/			
ประหยัดน้ำโรงเรียนประชาภิบาล			/	
ประหยัดไฟฟ้าดีเด่น			/	
ประหยัดใช้ทรัพยากร			/	
พัฒนาอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม		/		
อนุรักษ์และพัฒนาสิ่งแวดล้อม		/	/	
ส่งเสริมการนำวิธีทางวิทยาศาสตร์ไปใช้ในชีวิตประจำวัน	/			

บรรลุเป้าหมาย มีขั้นตอนการบริหารงานตามลำดับ คือ มีการกำหนดให้มีคณะกรรมการเป็นผู้รับผิดชอบ ประชุมบุคลากรเพื่อมอบหมายงาน ดำเนินกิจกรรมต่างๆ เช่น การอบรมครูมอบหมายให้ครู และนักเรียนรับผิดชอบในบริเวณต่างๆ จัดทำป้ายนิเทศ เขียนคำขวัญ ฉายวิดีทัศน์ สไลด์ ให้ความรู้เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม ตกแต่งบริเวณโรงเรียน จัดนิทรรศการ พาครูไปศึกษาดูงานนอกสถานที่ ร่วมมือกับชุมชนในการปลูกต้นไม้ในวันสำคัญต่างๆ จัดสัปดาห์รณรงค์รักษาความสะอาด มีการประเมินผลการ

โรงเรียนประชาภิบาลมีการกำหนดปฏิทินการปฏิบัติงาน โครงการสิ่งแวดล้อมเป็นระยะยาวตลอดปีการศึกษาและเป็นโครงการแบบต่อเนื่อง ส่วนใหญ่มีการจัดประชุมตามปรกติเดือนละ 1ครั้ง โดยใช้ระยะเวลาในการประชุมประมาณ 1-2 ชั่วโมง บุคลากรที่เข้าประชุมประกอบด้วย ผู้บริหาร คณะครู และนักการภารโรง มีการประชุมเกี่ยวกับการดำเนินการตามโครงการสิ่งแวดล้อม ประมาร 3-5 ครั้ง ประชุมเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมโครงการสิ่งแวดล้อมประมาณ 3-5 ครั้ง ดำเนินการตามมติที่ประชุม มีคำสั่งมอบหมายการปฏิบัติงานเป็นลายลักษณ์อักษร โดยแต่งตั้งคณะกรรมการเป็นผู้รับผิดชอบโครงการสิ่งแวดล้อม โรงเรียนประชาภิบาลมีการจัดทำรายงานการปฏิบัติงานโดยการทำเป็นเอกสารรายงานเสนอต้นสังกัด และจัดทำเอกสารเผยแพร่ให้ผู้ปกครองและชุมชนทราบ

<u>บุคลากร</u>

ผู้บริหาร มีบทบาทสำคัญซึ่งถือได้ว่าเป็นผู้นำ ในการจัดโครงการสิ่งแวดล้อมขึ้นในโรงเรียนเป็นผู้สนับสนุนการจัดการเรียนการสอนของครูที่เน้นด้านสิ่งแวดล้อม ได้แก่ การสนับสนุนให้ครูใช้สื่อการเรียนการสอนกระตุ้นและช่วยให้ครู ได้ใช้ความรู้ ความสามารถในการจัดการเรียนการสอนให้เต็มความสามารถ มีการนิเทศการสอนของครูเป็นประจำ จัดอบรมครูในความรู้เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม ให้การสนับสนุนวัสดุ อุปกรณ์ สื่อการเรียนการสอน และเครื่องอำนวยความสะดวกในการจัดการเรียนการสอน รวมทั้งสนับสนุนเชิญวิทยากรพิเศษด้านสิ่งแวดล้อมมาให้ความรู้ แก่ครู และนักเรียน มีความกระตือรือร้นในการปรับปรุงโรงเรียนทั้งด้านวิชาการ ปรับปรุงอาคารสถานที่ ตลอดจนนำเทคโนโลยีมาใช้ในการเรียนการสอน กล่าวโดยสรุปก็คือ ผู้บริหารมีบทบาทที่สำคัญที่จะทำให้คณะทำงานสิ่งแวดล้อมประสบผลสำเร็จ โดยการสนับสนุน เสริมแรง สร้างขวัญ และกำลังใจที่ดีแก่คณะผู้ทำงาน ผู้บริหารมอบหมายหน้าที่ และอำนาจให้แก่ผู้รับผิดชอบโครงการ และคณะกรรมการร่วมทำงานในแต่ละโครงการ โดยผู้บริหารมีการออกคำสั่งชัดเจนในการมอบหมายหน้าที่ และมีการเรียกประชุมชี้แจงคณะทำงานเกี่ยวกับ

หน้าที่ และอำนาจของแต่ละบุคคล ในขณะที่โครงการต่าง ๆ กำลังดำเนินอยู่นั้น ผู้บริหารโครงการจะต้องคอยสอดส่องดูแลความก้าวหน้าในการปฏิบัติงาน และอำนวยความสะดวกด้านเครื่องมือ อุปกรณ์ในการทำงาน หรือให้ข้อเสนอแนะในการทำงาน ผู้บริหารต้องจัดระเบียบการทำงาน เพื่อให้บุคคลฝ่ายต่าง ๆ ร่วมมือปฏิบัติงานเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน ไม่ทำงานซ้ำซ้อน เพื่อการประหยัด และบรรลุวัตถุประสงค์ของโครงการทำให้โครงการประสบความสำเร็จ

ครู ในด้านของการจัดการเรียนการสอน ครูเตรียมการสอนทุกครั้ง และศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับการสอนอยู่เสมอ ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและกิจกรรมเสริมครูเลือกใช้กิจกรรม และสื่อประกอบการเรียนการสอนได้เหมาะสมกับบทเรียน เลือกใช้ทรัพยากรในท้องถิ่นเป็นสื่อประกอบการสอน และเลือกใช้กิจกรรมการสอนได้เหมาะสมกับเนื้อหาสิ่งแวดล้อม เกี่ยวกับการวัดและประเมินผลการเรียน ได้ดำเนินการตามระเบียบของโรงเรียน และมีการวัดผลทุกครั้ง โดยครูตรวจจากผลงานที่มอบหมายให้นักเรียนทำ วิธีการสอนที่ครูใช้มากที่สุด คือ การฝึกปฏิบัตินอกห้องเรียนเน้นประสบการณ์การให้นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติจริง เป็นการจัดประสบการณ์ให้นักเรียนทุกคนมีความเข้าใจเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม กระตุ้นให้นักเรียนเอาใจใส่สิ่งแวดล้อมที่อยู่รอบตัวเขา ทำให้นักเรียนมีเจตคติที่ดีต่อสิ่งแวดล้อม กระตุ้นให้นักเรียนเกิดความกระตือรือร้นที่จะมีส่วนร่วมในกิจกรรมอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้นักเรียนตอบปัญหาเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม สื่อประกอบการสอนที่เลือกใช้มากที่สุด คือ รูปภาพต่าง ๆ เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม ครูจัดการเรียนการสอนโดยให้นักเรียนเป็นศูนย์กลางการเรียนการสอน ให้นักเรียนมีส่วนร่วมและรับผิดชอบในกิจกรรมที่ได้รับมอบหมาย

นักเรียน ในโครงการสิ่งแวดล้อมที่จัดขึ้นในโรงเรียนประชาภิบาล กิจกรรมที่นักเรียนส่วนใหญ่ให้ความสนใจ และเข้าร่วมมากที่สุด คือ การพัฒนาความสะอาดในโรงเรียน และการเข้าร่วมในโครงการสิ่งแวดล้อม ผลจากการเข้าร่วมในโครงการทำให้นักเรียนมีความรู้เพิ่มมากขึ้น และสามารถนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ ซึ่งกิจกรรมที่นักเรียนนำไปปฏิบัติในชีวิตประจำวัน คือ การพัฒนาความสะอาดในโรงเรียน และชุมชน เป็นการเรียนรู้จากประสบการณ์ ทำให้นักเรียนเกิดความรู้สึกรัก หวงแหน และความผูกพันกับธรรมชาติรอบๆ ตัวเขาเหล่านั้น และพร้อมที่จะร่วมมือในการอนุรักษ์และพัฒนาสิ่งแวดล้อมที่ยั่งยืนตลอดไป

ชุมชน ในการดำเนินงานของโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพนั้น จำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือ และการประชาสัมพันธ์กับทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง และการที่จะให้ทุกฝ่ายร่วมมือกันอย่างดีนั้น ต้องทำให้ทุกฝ่ายเข้าใจซึ่งกันและกัน โรงเรียนจึงจำเป็นต้องสร้างความสัมพันธ์ระหว่าง ครู ผู้ปกครอง และชุมชน หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง จึงได้จัดให้มีโครงการเสริมสร้างความ

สัมพันธ์ระหว่างครู ผู้ปกครอง และชุมชนขึ้นในโรงเรียนประชาภิบาล นอกจากการเสริมสร้างความสัมพันธ์ที่ดีแล้ว ยังก่อให้เกิดทัศนคติที่ดีต่อกัน เป็นการเผยแพร่ข่าวสาร กิจกรรม และผลงานต่าง ๆ ของโรงเรียน มีการจัดโครงการฝึกอาชีพให้กับชุมชน เป็นการเพิ่มพูนรายได้ส่วนหนึ่ง ชุมชนร่วมมือในการร่วมรณรงค์แก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมในท้องถิ่นของตนและสังคมส่วนรวม เพื่อสิ่งแวดล้อมแบบยั่งยืน

<u>กิจกรรมโครงการสิ่งแวดล้อม</u>

กิจกรรมในโครงการสิ่งแวดล้อมที่โรงเรียนจัดได้แก่ การเก็บและแยกขยะมูลฝอยก่อนนำทิ้ง การประดิษฐ์ของใช้จากทรัพยากรเหลือใช้นำกลับมาใช้ประโยชน์ (Recycle) การประหยัดไฟฟ้า ประหยัดน้ำ ลด ละ เลิก การใช้พลาสติก การร่วมกันปลูกต้นไม้ ซึ่งกิจกรรมสิ่งแวดล้อมส่วนใหญ่จะจัดเป็นกิจกรรมนอกห้องเรียน โดยมีการแบ่งกลุ่มให้นักเรียนได้ร่วมกันคิด ร่วมกันทำเป็นการฝึกการทำงานร่วมกัน ให้มีความรับผิดชอบในกิจกรรมร่วมกัน และช่วยให้โรงเรียนได้ดำเนินการที่เป็นแบบอย่างที่ดีในการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมที่ยั่งยืน

ทางโรงเรียนได้มีการจัดกิจกรรมสิ่งแวดล้อมร่วมกับชุมชน เป็นการเผยแพร่ความรู้ความเข้าใจให้บุคคลทั่วไปได้ตระหนักถึงความสำคัญ ผลกระทบของสิ่งแวดล้อมและหน้าที่รับผิดชอบที่พึงประพฤติปฏิบัติเกี่ยวกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ ให้บุคคลได้มีส่วนร่วมในการปรับปรุงดูแลรักษาสิ่งแวดล้อมในชุมชน ในฐานะที่เป็นส่วนหนึ่งของชุมชนการจัดกิจกรรมสิ่งแวดล้อมที่จัดร่วมกับชุมชน เช่น การจัดนิทรรศการเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมศึกษา การทำป้ายรณรงค์รักษาสิ่งแวดล้อมโดยการเขียนข้อความลงบนโปสเตอร์ติดตามที่ชุมชนต่างๆ พัฒนาสิ่งแวดล้อมในชุมชนเช่นการปลูกสวนป่า ทำความสะอาดบริเวณวัดและสถานที่สาธารณะ ปรับปรุงสภาพแวดล้อมเช่นจัดทำโครงการประกวดความสะอาดบริเวณบ้าน โดยใช้นักเรียนเป็นสื่อร่วมในการพัฒนาสิ่งแวดล้อมในชุมชน เป็นการปลูกฝังให้นักเรียนรู้จักบำเพ็ญประโยชน์ต่อชุมชนและสังคม กระตุ้นให้มีความกระตือรือร้นที่จะพัฒนาปรับปรุงสิ่งแวดล้อมให้มีคุณภาพต่อการดำรงชีวิตของตนเองและสังคม

<u>งบประมาณ</u>

งบประมาณที่ได้รับจากทางราชการ ไม่พอกับการบริหารงานโครงการให้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ถึงแม้ว่างบบางส่วนโรงเรียนจัดหาเองได้ แต่ยังไม่สามารถจัดกิจกรรมให้ได้ตามเป้าหมายทุกกิจกรรม แหล่งที่มาของงบประมาณจากงบบำรุงการศึกษา ได้มาจากผู้มีจิตศรัทธาบริจาคจากสมาคมผู้ปกครอง งบจากกรุงเทพมหานคร งบทางราชการ เมื่อโรงเรียนได้เข้าไป

สัมพันธ์กับชุมชน เชิญกรรมการหมู่บ้านมาเป็นกรรมการศึกษาของโรงเรียน สร้างความคุ้นเคยกับชุมชน ทำให้ชุมชนรู้สึกว่าโรงเรียนเป็นส่วนหนึ่งของชุมชน โรงเรียนจึงกลายเป็นสถาบันที่ชุมชนประชาชนยอมรับให้การสนับสนุน และเป็นส่วนสำคัญของชุมชน ทำให้โรงเรียนได้รับงบประมาณส่วนหนึ่งจากชุมชนในการพัฒนาโรงเรียน ประกอบกับทางโรงเรียนได้พยายามหางบมาพัฒนาโรงเรียนด้วยวิธีการจัดงานโรงเรียน ขายสินค้างานประดิษฐ์จากกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ทำให้โรงเรียนมีงบประมาณในการพัฒนาโรงเรียนอย่างต่อเนื่อง ไม่ต้องรองบประมาณจากทางราชการเพียงแหล่งเดียว ผู้บริหารต้องจัดสรรงบประมาณให้เพียงพอ โดยยึดหลักประหยัด หลักประสิทธิภาพ คือ ได้ประโยชน์สูงสุดโดยใช้ทรัพยากร หรือเงินลงทุนน้อยที่สุด หลักประสิทธิผลบรรลุเป้าหมายที่กำหนด และหลักยุติธรรม การจัดสรรงบประมาณให้สอดคล้องกับคุณภาพ และปริมาณเพื่อให้ผลงานที่ได้รับเป็นอย่างต่อเนื่อง คล่องตัว และมีประสิทธิภาพสูงสุด

<u>ผลที่ได้รับ</u>

จากการดำเนินงานโครงการจัดสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน ก่อให้เกิดความเปลี่ยนแปลงในด้านต่าง ๆ ดังนี้คือ

1.โรงเรียน และชุมชนมีความสัมพันธ์กันอย่างดี ประโยชน์ที่โรงเรียนได้รับจากชุมชนคือประชาชนให้ความร่วมมือกับโรงเรียนในทุก ๆด้าน มีการจัดกิจกรรมด้านพัฒนาชุมชนมีการวางแผนโครงการร่วมกันกับประชาชนในหมู่บ้าน ทั้งนี้เพื่อความร่วมใจกันทุกฝ่าย เช่นการพัฒนาถนน สถานที่สาธารณประโยชน์ต่าง ๆ ในการดำเนินการจัดกิจกรรมที่เกี่ยวกับการอนุรักษ์ และพัฒนาสิ่งแวดล้อมของชุมชน โดยทางโรงเรียนเป็นผู้แนะนำ ช่วยเหลือ และกระตุ้นให้นักเรียนเข้าร่วมในกิจกรรมกับชุมชน การให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมในการพัฒนาสิ่งแวดล้อมเป็นการปลูกฝังให้นักเรียนรู้จักบำเพ็ญประโยชน์ต่อชุมชน และสังคม

2. นักเรียนมีการเปลี่ยนแปลงในทางที่ดี มีความตื่นตัว สามารถลงมือปฏิบัติเพื่อสิ่งแวดล้อมที่ดีขึ้นหรือดีกว่าโดยตนเอง และร่วมมือกับชุมชน เกิดความตระหนัก มีความรู้ เจตคติ และทักษะเพื่อความร่วมมือในการแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงของสังคม คือ สังคมตระหนักถึงปัญหา และพร้อมที่จะเปลี่ยนแปลงแบบแผนของชีวิตบางอย่างเพื่อดำรงรักษาสิ่งแวดล้อมเอาไว้

3. นักเรียนมีความรู้ ความเข้าใจในเรื่องสิ่งแวดล้อมสามารถตัดสินใจด้วยตนเอง ในการแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมอย่างมีเหตุผล และสามารถนำความรู้ด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม มาช่วยปรับปรุง และสร้างสรรค์ความเป็นอยู่ของตนเอง และสังคมให้ดีขึ้น

ตัวอย่างที่ดีในการอนุรักษ์และพัฒนาสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ เป็นผู้วางแผนงานจนบรรลุตรงตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้ ครูมีบทบาทสำคัญในการใช้ขบวนการเรียนการสอน เพื่อการปลูกฝัง การผสมผสานวิธีการสอน และการใช้สื่อการสอนทำให้เกิดการเรียนรู้ และสร้างค่านิยมที่ดีแก่นักเรียน ในการจัดโครงการสิ่งแวดล้อมครูเน้นการจัดประสบการณ์นอกห้องเรียนทั้งที่เป็นธรรมชาติ และจากสิ่งแวดล้อมที่สร้างขึ้นมาช่วยให้นักเรียนเกิดประสบการณ์ตรง และยังเชื่อมโยงหลักสูตรเข้ากับความเป็นไปในโลกปัจจุบัน จัดการเรียนการสอนโดยนักเรียนเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้ จัดประสบการณ์ให้นักเรียนทุกคนมีความเข้าใจที่ดีเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม และกระตุ้นให้มีการพัฒนาความเอาใจใส่ในสิ่งแวดล้อมที่อยู่รอบตัวจะทำให้ผู้เรียนมีเจตคติที่ดีต่อสิ่งแวดล้อม

<u>ปัญหาที่พบในการจัดโครงการสิ่งแวดล้อม</u>

ขาดงบประมาณ

วัสดุ อุปกรณ์ สื่อการเรียนการสอนด้านสิ่งแวดล้อมไม่เพียงพอ